

שומרי משמרת הקודש

גיליון
קמ"א

תשרי תשפ"ז

גיליון חודשי לחיזוק והתעוררות בענייני 'מורא מקדש' ותפילה - ישיבת טל תורה

דברים אחדים

אתם נצבים היום

חיים טוביה המתין לתורו נרגש, בעוד דקות מספר יזכה להיכנס אל הקודש פנימה להתברך בברכת השנים מכ"ק האדמו"ר שליט"א לקראת הימים הנוראים הקרבים ובאים ותחילת השנה החדשה הבאה עלינו לטובה, מי לא זקוק לברכה ולישועה ברוחניות ובגשמיות.

אולם הפעם, בנוסף לברכת הרבי, חיים טוביה רוצה לשאול ולהתייעץ בענייני עבודת ה', זמן רב מעיק עליו נושא חינוכי ומרכזי בדרכי החיים, הוא מצפה וממיל שלשה שליט"א יורה לו כדת מה לעשות, מהי הדרך הנכונה שילך בה ואת המעשה אשר יעשה.

חיים טוביה נכנס ביראת הכבוד, הגיש את הקוויטל והפ"נ הרבי פנה לחיים טוביה - מדוע פניך כה נפולות היום, מה מטריד אותך כל כך.

- זמן רב שאני מתהלך בתהייה ובפליאה, מדוע כמעט שאיני מצליח להתקדם בשום דבר, לא פעם ולא פעמיים אני מתעורר להתחזק בנושאים מסוימים, שומע ומקבל את הדברים ברצינות, נראה לי כי בפעם הזאת באמת אצליח לעמוד במשימה ובקבלה הטובה שהצבת לעצמי, אך למעשה זה לא עומד לזמן רב, לאחר זמן קצר הכל חוזר לקדמותו כאילו לא היה, לפעמים קורה שההתחזקות אף לא מצליחה להגיע לראשיתה.

- אולי תפרט מעט ותן דוגמה לנושא שעלה בדעתך לחזק ולבסוף לא יצא לפועל.

- בידי כמה דוגמאות, הרבי שליט"א מעורר רבות אודות קביעת עיתים לתורה, גם יהודי שעמל לפרנסתו לא ייתכן שלא תהיה לו שעה קבועה ללימוד התורה, כמה פעמים החלטתי שהחל ממחר אבוא לביהמ"ד ללימוד, למחרת היה עיכוב, החלטתי שמיים ראשון בשבוע הבא אתחיל בזה, היה פעמים שאכן לאחר כמה ימים הגעתי ויישמתי את ההבטחה, אך לאחר זמן קצר ההחלטה חלפה ועברה, היו מקרים שגיוס ראשון בשבוע התרחש איזה אונס, חשבת לבוא ביום שני, שוב לא היה לי נוח כ"כ, נדחה לשבוע הבא, עד שמצאתי את עצמי מנושל לחלוטין מהקבלה הטובה, לאחרונה שמעתי שיתח חזיקו אודות אמירת ברכת המזון ככוונה ומתוך סידור, המעורר הביא כמה סיפורים לחזק את הנושא, החלטתי שהחל מהשבת הקרובה אתחיל לכרך מתוך ברכון, מה שקרה בפועל, שלאחר הסעודה הייתי עייף, התעצלתי לקרוא מתוך ברכון, מלמלתי כרגיל את ברכת המזון בעל פה, כך גם למחרת, לבסוף נשכחה והתנדפה ההחלטה לגמרי, כדומה לזה קורה לי גם בנושאים אחרים.

- חיים טוביה קירי, נראה לי שהתשובה טמונה בעצם השאלה, בתיאורים שתיארת בפני, מונחת הסיבה לחוסר ההצלחה והעמידה במשימות שהצבת לעצמך, צורת הגישה שלך לקבלה טובה והתחזקות בתחום מסוים, שגויה.

יש ווארט נפלא ויודע מצדיקים מדורות קודמים זי"ע על הפסוק 'צא הֵלָכְם בְּעֶקֶל מִקֹּדֶשׁ' - כלומר, עלינו להילחם באותו עמלק - יצר הרע, הנותן בליבנו לדחות דבר טוב ולעשותו 'מִקֹּדֶשׁ', זו התחכמות וערמומיות שלו לדחות את ההתלהבות וה'ברע' ליום מחר, לעת שההתלהבות תצטנן מעט, לא לחינם אמר הר"ק מברדיטשוב זי"ע בשם הרמב"ן על הפסוק 'אִם תִּעֲדֶירוּ זָאֵם תִּעֲוֲרֶנּוּ אֶת הָאֵהָבָה עַד שֶׁתִּחַפֵּץ', בעת שמגיעה התעוררות לאדם 'תחפץ' מלשון חפץ, לעשות לה מיד כלי בחפץ של מצוה, אז יש להתעוררות במה להיאחז, שכאדם התחיל במלאכת הקודש בעת שהיה נלהב ובוועד לאותו דבר מצוה, זה יגרם לו להמשיך ולהתמיד בזה, לעומת זה, אחד שדוהר למחר או לזמן אחר, גם אם לבסוף עשה את המצווה ואת הדבר הטוב, מכל מקום לא נעשה בהתלהבות אש קודש כ"כ, כעת הוא בסיכון גבוה שהכל יצטנן ויתפוגג תוך זמן קצר.

מלבד כל האמור, יש כאן נקודה עמוקה יותר, כל קבלה טובה של התחזקות בעבודת ה', היא בעצם עניין של קבלת עול מלכות שמיים, במיוחד כשמדובר בנושאים הטעונים חיזוק, כל אחד יודע נגיע לבבו במה הוא לקוי ובמה צריך להשתפר.

תאר לעצמך שהמלך מצווה את אחד מעבדיו לעשות פעולה מסוימת והעבד משיב - 'אדוני המלך, מחר אקיים את דבר המלך', הלוא למורד במלך ייחשב, אף שלא דחה לגמרי את ציווי המלך.

שמע היטב חיים טוביה, נמצאים אנו סמוך להייליגע טעג הבאים עלינו לטובה, הקב"ה מבקש מאיתנו 'אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם', זכות וחובה גדולה עומדים לפנינו בימים אלו, המלך את מלכו של עולם עלינו ועל כל העולם כולו, מקבלים אנו מחדש את עול מלכותו עלינו, בוודאי שמעת את המובא בספרים הק' ע"פ דברי הזוה"ק על הפסוק 'אֲתֶם נִצְבִּים הַיּוֹם' - 'היום' רומז לראש השנה, על פי מה שדברנו ניתן לבאר, מהותו של ראש השנה - קבלת עול המלך, וקבלת עול המלך היא - 'נצבים היום', ההתייבבות 'היום' לעשות רצון המלך, לא לדחות למחר, נראה לי שזו תהיה קבלה טובה עבורך לשנה החדשה, בעת שתשמע דברי התעוררות וחיזוק, לא לדחות למחר, והאמת, שאין צורך להמתין לתחילת השנה הבאה, אלא 'היום', אם הנהגה זו תיקבע אצלך, לבטח תראה שינוי לטובה בכל דרכי עבודת ה' בסייעתא דשמיא.

שעת התפילה, היא שעת העמידה לפני המלך, בה ניכר ביותר על האדם עד כמה הוא עומד תחת 'עול מלכות שמיים', אם התפילה מתקיימת מתוך כוונת ראש, כל שכן ובוודאי שלא מתוך קלות ראש וזלזול ח"ו, בימים קדושים אלה הלוא הזמן גרמא ביותר, לב מי לא יתעורר להתחזק בקבלת עול מלכות שמיים, במשך השנה שמענו וראינו דברים וחיזוקים רבים אודות העניין הנשגב בשמירת כבוד התפילה ומורא מקדש, התעוררנו והתחזקנו, הדברים חדרו לתוך הלב, היה נראה כי מעתה מיישמים זאת, אך למעשה, הנושא התמוגג ונחלש מליבנו, אחת הסיבות המרכזיות לכך, הדחייה למחר, לשבוע הבא, לחודש הבא וכו'.

ראש השנה מכונה - 'היום', ללמדנו כי מעתה איננו דוחים יותר, מתחילים לאלתר, מהיסודות הבסיסיים בקבלת עול המלך להתייצב ולציית ולהיות מוכן בקריאה - 'הנני' לכל אשר יצווה, מהיום והלאה 'כי קדוש היום לאֲדוֹנֵינוּ' - מקדישים את 'היום' העשייה המידית ללא דחייה - לאֲדוֹנֵינוּ, כך מראים אנו בנפשנו כניעה מוחלטת למלכנו, כך ממליכים אנו עלינו את בורא עולם, ולעת הזאת נושאים אנו עינינו אל אבינו שבשמים, שסייע בעדנו לשמור היטב על קדושת התפילה וקדושת מקדשו, ונוכח להיות ממקדשי שמו ברבים, יעזרו וישמע קולנו ותפילותינו ויושיענו מהרה בדבר ישועה ורחמים, בשנה טובה ומתוקה, מעוטרת בכל מילי דמיטב, למלאות משאלות ליבנו לטובה ולברכה, שנת גאולה וישועה אמיתית ושלילה בביאת גואלנו ובניין בית מקדשנו ותפארתנו בחסד וברחמים.

חזקו ויאמץ לבבכם

האזרכת

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקר!
שלום וברכה

האמן לי שלא נוח לי לפנות אליך בצורה כזו, אך מה אעשה, לפעמים צריך לפעול גם בדברים שאינם נעימים כל כך, אבקש את סליחתך מראש, ייתכן שהדברים לא יהיו ערבים לעיניך, אך כל כוונתי אך ורק לטובה ולתועלת.

נמצאים אנו בתחילתם של הימים הנוראים הק', ראש השנה, עשרת ימי תשובה, בעוד זמן לא רב יחול יום הכיפורים הבעל"ט, שהוא יום סליחה וכפרה, מתנה נפלאה שאין בדומה לה שקבלנו מאת אבינו אב הרחמן ברחמינו וחסדיו המרובים עד אין קץ.

את המשנה המפורשת במסכת יומא אתה בוודאי מכיר - 'עֲבֹרֹת שְׁבִין אֲדָם לְחֻבֵּר, אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שְׁיִצֶּה אֶת חֻבֵּר', כך נפסק בשולחן ערוך (ס' ת"ו).

במשך השנה החולפת, לא פעם ולא פעמיים היה שנשכלת ודיברת באמצע התפילה, ברוב הפעמים בשעת פסוקי דמזרה וברכות קר"ש, אך זה קרה גם בשעת אמירת קדיש וחזרת הש"ץ, מלבד האיסור החמור שיש בזה בין אדם למקום, יש כאן גם עבירה בין אדם לחבירו, הסובבים אותך, הפריע להם שאתה מדבר בשעת התפילה, העירולך כמה פעמים ואתה המשכת בשלך, היו פעמים שאכן שתקת לאלתר מחוסר נעימות וכדו' ולאחר כמה רגעים כשהלה פנה לדרכו הוספת לפטפט.

לפעמים קרה שלאחר שהעירו לך לשתוק חדלת מהדיבורים, אך הראית פנים זועפות למי שהאיר את עיניך והציל אותך מעון חמור, וכי זו הדרך?

לא אחת היו המקרים גם בבתי כנסת שעל פי תקנת המקום אין לדבר שם כלל מתחילת התפילה ועד סופה, משום מה הקלת ראש בעניין ולא שמת על לבך לעצור ולהתאפק.

ביותר יש לחשוב, כמה פעמים נגרם זלזול וקריאות בנושא קדוש זה גם לאחרים, במיוחד צעירים כשדואים אדם כמון נוהג בקלות ראש ומזלזל בקדושת התפילה, האם ניתן למדוד כלל כמה השפעה שלילית נגרם להם מכך.

ועדיין לא הזכרתי את המובא בספד"ק שעון השיחה בשעת התפילה, ייתכן ועוצר קבלת תפילות חלילה לשאר מתפללי המקום רחמנא ליצלן ה', מונעו על לחשוב על כך.

נקודות אלה, מלבד העוון הגדול כלפי שמיא, נוסף על כך חטאים חמורים בין אדם לחבירו, גרמת צער זולת בכמה מישורים.

הקושי הגדול בנושא, אילו היית יודע את מי לפייס, את מי ציערת, למי גרמת מכשול וקריאות, היתה זו חצי צרה, אך מה לעשות שהם קרו במקומות שונים ובזמנים שונים, אינך זוכר כלל איפה ומתי, מי אלה שפגעת בהם וציערת אותם, כעת הקושי התעצם בשבעתיים, אינך יודע את מי לפייס ואיך למצוא את האנשים.

מה עושים במצב זה, אני יודע, אינני בר סמכא להורות לך כיצד ומה לעשות, זו שאלה שיש להפנות לאדם גדול, רב, פוסק, וכדו'.

לא באתי להציק לך ולייסר אותך, המטרה שלי בדברים אלה להעיר את תשומת לבך בנוגע לעיתיד, כיצד מתנהגים מכאן ואילך.

מהיום והלאה, כאשר עולה נושא השתיקה בשעת התפילה, מלבד מה שידוע כבר בחומרת הדברים כלפי שמיא, כבוד שמיים, כבוד התפילה, להימנע מחילול ה' ועוד, מעתה לקחת בחשבון גם נקודה זו, שלא לצער את הזולת, כל שכן וכל שכן שלא להגיע ח"ו למצב שיהיה מוטל עליך לפייס רבים ואינך יודע כלל כיצד להגיע אליהם, העליתי את הנושא מזווית זו, אולי זה ירתיע אותך יותר.

נקודה נוספת, כמובן זוה פשוט שבמים מרוממים אלה, המבט וההסתכלות כלפי נושא זה, מרומם ונעלה יותר, כל אחד מרגיש לפי השגתו שרצוה להתקרב יותר אל הקב"ה, להתפייס עמו ולעשות רצונו, כל בר דעת מתבונן באיזה קבלה טובה נגשים לקראת השנה החדשה הבעל"ט, אזי בבנה וזה בכה.

בכל קבלה של עשייה ופועולה נוספת לסדר היום, ניצבת התלבטות לגד העיניים, האם אצליח לעמוד במשימה, וכי זו לא מטלה כבדה מדי עבורי, האם יש לי את הזמן הנדרש לשם כך, כל זאת לא שייך לתחום השתיקה ושמירת הדיבור בעת התפילה, אין כאן איזו תוספת עשייה או פעולה שדורשת כוח וזמן, כל שכן אך ורק עניין של רצון והחלטה פנימית אמיתית ולהרגיל את עצמי לדרוך זו, הנך יכול לברר זאת אצל אלה שהחליטו ועומדים בזה שנים רבות.

בסיום דברי אבקש שוב את סליחתך על מכתב זה ועל מה שנכתב במשך השנה, שמא נפגעת והצטערת, מהיום יתחיל דף חדש, תחדל מכך ולא תצטער שוב, הקב"ה שיהיה לך בהצלחה מרובה, ובשכר קבלה זו תזכה לכתיבה וחתומה טובה למלאות כל משאלות לבך לטובה.

עלה והצלח

מאחל בכל לב
ידידך ומוקירך

גיליון זה יוצא לאור במטרה לחזק את קדושת התפילה ולא להיפך ח"ו, ע"כ בבקשה ממך נא לא לקרוא בו בשעת התפילה

תַּפְּלַת מִרְדְּכַי

הרה"ק רבי **מרדכי מנדבורנא** זי"ע

מלוקט מספר 'מאמר מרדכי' להרה"ק זי"ע

ויהי רצון מלפניך שתתן בלבי הכניעה וענוה ויראת שמים, ורצון ודעת ותבונה
וחכמה ושכל וזכרון, כדי שאוכל לעשות רצונך בכל האופנים שבעולם, רק לשמך
הגדול. וכל התורה שאלמד, וכל התפלות שאתפלל, וכל המצוות ומעשים טובים
שאשים, היום ובכל יום ויום מימי חיי, יהיו כלם מיוחדים רק לשמך הגדול, בלי

אמירת תהלים מסוגל מאוד להמתקת הדינים

מי 'מלל גבורות' ה' ישימעי כל תהלתו. פירוש, דענו אמירת תהלים מסוגל מאוד להמתקת הדינים דח' , וזהו מזומן באנ' מי 'מלל' - הוא עדיין בריחה, כמו 'מלול ויבש', פירוש, מי יכול למולל ולכרות 'גבורות ה' -' היינו הדינים, 'ישימעי כל תהלתו' - פירוש בזה שישמיע כל תהילתו, שיאמר כל ספר תהלים כבוננו, וזהו הפירוש 'משפטיים' כל 'יעזם' להמתיקן בחסדים (שלא נדע משפטיים ודינים), העצה לזה - 'הללה' 'הלל'.

בגודל מרדכי בבית המלך ושמואל הולך בכל המדינות (אסתר ט ד). פירוש כי בעת 'קריאת שמע'...

תַּחַל שָׁנָה וּבְרִכוֹתֶיהָ

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

- שום דבר, מאומה לא התקדם, חיכיתי וציפיתי ועדיין הנני מצפה ומחכה, בינתיים אפס ואין, גארנישט מיט נישט. שומע את דבריך, פלא גדול בעיני, תמיהה גדולה בליבי, מעולם יודע אני כי ר' אברהם נתן גוטהרציג, מעניק לכל דורש, לזה יותר לזה פחות, אבל להשיב את פניך ריקם בצורה כזו, מוזר מאוד, אברר את הנושא ואשוב אליך בע"ה בעוד מספר ימים. לאחר כמה ימים, מיד בתחילת השיחה חש ר' אהרן שבתי כי השיחה עם ר' זרח משה אינה עמו כמתול שלשום, הוא זועם על משה ואינו מבין על מה. - אני באמת לא מבין אותך ר' אהרן שבתי, אכזבת אותי מאוד, לא האמנתי עליך, כך להיות כפוי טובה, להתעלם ולא להכיר כלל במי שמטיב אתך?

- על מה אתה מדבר, מה התקפה הזו, על מה אתה מאשים אותי? כפי שסיכמתי אתך, אכן יצאתי לברר את הנושא, בירדתי איך זה ייתכן שהנדיב המפורסם ר' אברהם נתן גוטהרציג משך ידו והעלים עין לגמרי מבקשתך, מעולם לא שמעתי כדבר הזה, מה קרה עכשיו? מה שמתברר, שהתמונה שונה בתכלית, ר' אברהם נתן הנדיב מימן את הוצאות מלבושי החתן כמעט לחלוטין, סילק חלק נכבד מההוצאות האולם והתזמורת, העניק כרטיסי קנייה להוצאות מזון וכו' עבור ההוצאות למשך תקופה, ולצד כל זאת אני שומע ממך ר' אהרן שבתי שר' אברהם נתן לא נתן מאומה, אפס ואין, ועוד לשונות כאלו, אמור נא בבקשה, מה ההגדרה המדויקת על דבריך אלה לא לכפיות טובה, פשוט כמסמך? - נכון! אתה צודק! אבל עדיין חסר לי הרבה להוצאות ליל החתונה, ומה עם מימון הלשבה עבורי ורעייתי ושאר בני הבית, הוצאות נוס... - על מה אתה מדבר, אתה לא מתבייש, וכי אם לא קיבלת הכל בכל מכל כל, הציפיות הגדולות והחלומות שלך לא התגשמו במלואם, ציפית ליותר ולא נענית בדיוק כפי שרצית, איך יכול להכיר טובה על מה שקיבלת, זה נקרא אצלך אפס ואין, מאומה לא קיבלת, גארנישט מיט נישט, וכי הנדיב הדגול הרב גוטהרציג חייב לך משהו, כמה שניסיתי להבין אותך, אני פשוט לא מצליח לרדת לסוף דעתך.

הימים הנוראים הק' עומדים בשער, תחילת שנה חדשה נושאת בכנפיה רוח חדשה להתעוררות והתחדשות, בעיקר במישור הרוחני בקומת האדם, בחיבור נפשו לאלקיו, בחיזוק בענייני תורה, עבודה, קיום מצוות, תיקון המידות, כל בעל נפש ובר דעת מחפש ובודק כיצד ובמה להיות טוב יותר, להתעלות, להתקדם, כל בר לבב בוחר ומעריך במעשיו באיזו קבלה טובה יקבל על עצמו לקראת השנה החדשה הבאה עליו לטובה. כמו בכל דבר שבקדושה, מופיע ומתחייב אותו "ידיו ותיק", המסית הידוע המכונה בשבע שמות, מגיע "לסיעה", לעזור, לייצץ, "טענה וגונג וזודקת" בפיו, מה לך לקבל קבלה טובה, איזה ערך יש לך לכל קבלותיך, הלא בשנה שסברה גם קיבלת על עצמך וחשבת כי חייב את דרכיך, והנה מה מצבך כיום, ללא שינוי, תהיה קצת אמיתי עם עצמך, וכי באמת בכוחך לשנות את עצמך והרגליך הקודמים, הלא ניסית וניסית ולא עלה בידך מאומה, כעת תקבל על עצמך שוב להתחזק בתורה ועבודת השי"ת, בתפילה, בקיום מצוות, כמה זמן תחזיק בזה, אתה לא חושש להיות שקרן וכזב כלפי הקב"ה בוחר כליות ולב, מוטב לך לא להתחזק כלל, דברי הארס החלקלקות עלולים לחלחל בלב האדם ועלולים להשפיע עליו שלא לטובה. הגיע הזמן לעשות סדר בנושא כאוב זה, להביט אל הנושא במבט נכון, ראשית דבר, מתוך ראייה מקיפה וכוללת, עלינו לבדוק בכל תחום מה התכלית והיעד של כל הצעה והמלצה, האם יש כאן רעיון ולתוספת והתקדמות, כלומר עליה בעבודת ה', או להיפך, המטרה של אותו רעיון מביא מגרעת וחיסרון בדרכי העבודה, על כן כשההצעה היא לחדול ולהימנע מקבלה טובה בנדיבות, ולצד זה אין כאן שום רעיון חילופי במה לקדם ולחזק בעבודת ה', אם כי מתחילת הדברים נדע בצורה ברורה ונחרצת, כי כל זאת עצת היצר בלבד, אין לשמוע לה כלל ולהתרחק הימנה כמסחוויו קשת.

אך נשארנו באותו מצב בדיוק, יש כאן נקודה עמוקה הרבה יותר, בתפילות הימים הנוראים החל מימי הסליחות ועד יום הכיפורים, המנושאים המרכזיים והבולטים ביותר, בקשות ותחנונות רבות אודות אותם ימים, ששנוב בתשובה שלימה, שיחידה ה' את לבנו לעבודתו, שיחיד לבבנו ליראה ולאהבה אותו, ועוד, אכן צדיקים אמרו שאת המעט יראת שמים שיש לנו במשך ימות השנה, הכל מכוחם של אותם ימים נוראים הק'.

הקבעה כי יש נשארו באותו מצב בדיוק, היא פשוט לא נכונה, בשקר יסודה, כל בעל נפש שמחפש מעט להתקדם ובא להיטהר, הקב"ה עוזרו ומסייעו, ייתכן שלא תמיד הוא שם לב לזה, התחושה היא שלא התקדמנו מאומה, אך במבט לאחור נראה כי התקדמנו מהעבר, זה יותר זה עוד יותר, כשאדם קיבל על עצמו קבלה טובה, אומנם השאיפה והציפייה להיות מושלם ולהשיג את ההתחייבות במלואה במשך כל ימות השנה, מניעות והפרעות שונות גרמו שההנהגה הטובה תיפסק, וכי על זה נאמר חלילה מוטב שלא התחלנו בה? ניקח את הנושא שאנו עוסקים בו, ענייני התפילה העומדת ברומו של עולם, אדם קיבל על עצמו בהחלטה טובה מתוך רצונות ורצון אמיתי, לשמור על כבוד התפילה שלא לדבר בשעת התפילה מהחל ועד תמיד, כמו כן כל קבלה טובה בתחום חיוק התפילה, הכנה לתפילה, להגיע בזמן ולהתפלל הכל ללא דילוגים, לא לצאת עד סיום התפילה, להתפלל במתינות כמונה מעות, בקול והתלהבות, ועוד, כל אחד לפי השגתו ודעתו.

אומנם השאיפה והרצון היו לעמוד איתן בקבלה זו למשך כל השנה, אך למעשה לא הצליח לעמוד זמן רב במשימה, במישור תקופה מסוימת עמד וקיים את הקבלה הטובה וההתחייבות, אומנם לאחר תקופה קצרה הוא שב אל מצבו הקודם, הוא חזר אחורנית, בוודאי יש לזון ולבדוק על עושים על מנת לשמר החלטה טובה לאורך זמן, אך בטרם נדון על שאלה זו, וכי אפשר לומר על אדם זה שלא עשה מאומה, וכי ניתן לזרוק לאשפה את כל התקופה הנפלאה שעמד בדרך טובה לעשות נחת רוח לקונו.

אולם מלבד זאת, יש נקודה נוספת חשובה לא פחות, על עמידה במשימה וקבלה טובה, מגיעה מתוך התגברות על ההרגל הטבעי שהיה בו עד כה, בכוח וגבורה נגד נטיית היצר להמשיך במצב הקודם, ידוע וברור לנו כי כל אדם נשנה בה עד כה, בכוח וסיוע עליון מאת הקב"ה כמאמר חז"ל 'אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לו', כשאדם מקבל ע"ע דבר טוב, הוא מייחל ומצפה לסייעתא דשמיא שיצליח להתייצב ולעמוד על דרך טוב, אם כן פשוט וברור, כי כל תקופת ההתחזקות דשמיא בקבלה הטובה 'מאת ה' היתה זאת' - בכל אותו פרק זמן בו עמדנו במשימה שקבלנו על עצמנו, הקב"ה עמדם וסיוע ענדנו.

- אני חש מחויב לומר לו באופן חד וברור, אכזבת אותי קשות, הפתעת אותי בצורה שלילית. מה-...???...אני...? למה...? מת?...? על מה אתה מדבר...? אתה זוכר את השיחה לפני כשבוע אודות ר' אברהם נתן? - אכן כן, זוכר, אך מה קשורה השיחה לרגשות הקשות שהתחלתי לומר?

אין זה סוד, המושג 'נישואי הילדים' הפך מזמן מנחים נסתרים לניסים גלויים ממש, הפלא והמופת מתרחש לנגד עינינו מידי יום ביומו, ההורים עצמם אינם יודעים להשיב בצורה ברורה כיצד אברכי כולל, אף בליווי משכורת ממוצעת שע"י עקרת הבית, שנועדה לכלכלת הבית שהתברך במשפחה ברוכת ילדים כ"י מידי חודש בחודשו, איך הצליחו להשיא כמה בנים ובנות במשך שנים ספורות בלבד, אצל נישואי כל בן וכל בת יש סיפור מיוחד מהיכן הגיעו המעות וכיצד ראו סייעתא דשמיא באופן מפלא ומפתיע, הצד השווה שבהן שהכל פועל מעל גדרי הטבע ומעל שכל אנושי רגיל.

אין ספור סיפורים מסופרים אודות דרכי השי"ת הפלאיים בהשגת המזומנים הרבים שנדרשים בעת נישואי הילדים, יש אלה שמכתתים רגליהם ויוצאים לזמן ממושך לחו"ל, על מנת להתחדש בבתי נדביו עם, לא קלה הדרך, במקרים רבים מלווה היא בטרחה רבה, בציפיות ואכזבות חוזרות ונשנות, לפעמים גם בתוספת ביזיונות ובשושן מלבד הבושה על עצם אסיפת הכספים, נוספים מעט לעת מאלה הבוחרים לקיים בהידור רב את דברי הפסוק 'עשירי? ענה עזאזל, קיבלת של בזה שנשפטים על דרכם של בני תורה ומשפחותיהם הברוכות ילדים, טענות שנובעות מתוך בורות וחוסר הבנה בסיסי בחיי נצח אמתיים, באושר פנימי ושמחת הנפש מחיי תורה ונחת וקדושה מרע ברוך ה' בנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות, האשמות הכל מאלה שכל שאיפתם היא רדיפה אחר ההבל והריק, צבירת הממון והעושר בצפייה לאושר מדומה שרחוק מההשגתם, ועוד בדתם "לחנך" את בני התורה שבחרו בתורת אבותיהם וחיי עולם, לצד כל זאת נראים עין בעין איך מסתדרים העניינים מדריכים וסיבות שלא העלו על דעתם.

סיפור אחד מני רבים להמחיש את האמון, אברך כולל בעל משפחה גדולה, חי בחיי דוחק וצמצום, לעת נישואי הילדים כיתת את רגליו הלאות במשך כמה שבועות למסעות מפרכות במדינות הים, באחת הפגישות עם גביר עצום גולל האברך את מטרת מסעו, הקב"ה זיכה אותו בשלוש עשרה ילדים בלע"ה, כעת עומד טרם נישואי הילד החמישי ומצפה לנדבכם של אחינו בני ישראל, אותו גביר התפרץ בועם ופתח את פיו שלא בחכמה, איך ייתכן שיהיו ילדים רבים כ"כ ולחיות ברוחק ולבסוף ליפול על כתפי הציבור, הקהילות והציבור, במשך דקות ארוכות שפך בוז וקולן על כל אברכי הכוללים ובני התורה וכו'.

האברך ישב ושתק, שמע את כל "הברכות", על כבוד עצמו היה מבליג, אך מכיון שאותו גביר עז פנים חרף את כל בני התורה שמוסרים נפשם ללימוד התורה ועל משפחות ברוכות הילדים בציבור החרידי כ"י, על העלבון הזה החליט שהוא חייב להשיב לו, בנוסף הבין האברך שכנראה מכאן לא תצמח הישועה, בין כה וכה אין לו מה להפסיד.

עם סיום "המנחה הסודרה" מפי אותו עשיר, התעניין האברך בעדינות בכמה ילדים זכה הגביר? בן אחד - היתה התשובה.

- לבטח מוכרים לכבודו מאמר חז"ל כי שלשה שותפים באדם, הקב"ה, האב והאם, המשמעות שבדבר, הקב"ה רוצה להוריד נשמה לעולם וכביכול בוחר בשותפים למעשיו, כל ילד שבא לעולם, הוריו נעשים שותפים של הקב"ה, נחשוב לרגע איזו זכות עצומה ונבירה להיות שותף של הקב"ה, כן מוכיז בחרו הקב"ה להיות שותף פעם אחת בלבד, בי בחר הקב"ה להיות שותף שלש עשרה פעמים, וכי זוטר הדבר בעיניך, וכי אוותר על זכות ומעלה נשגבה כזו? הדברים נכנסו ללבו של הגביר, דמעות עלו בעיניו לשמע הדברים הנוקבים, לאחר שהיה קצרה, נטל את פנקס הצ'קים ורשם סכום נכבד מאוד - תן לי את הזכות להיות חלק בזכות הגדולה שיש לך להיות שותפו של הקב"ה, אבקש ממך כי גם בפעמים הבאות בחתונות יתר צאצאייך, סור נא אל ביתי וזכה אותי להשתתף בהוצאות הרבות, לעזור לאחד שהקב"ה בחר בו פעמים רבות להיות שותף עמו.

לעומת סיפורים אלה, ישנם גם אלה שדעתם איננה שלא לצאת לחו"ל גם עבור מטרה זו, טענה מוצקה פיהם כי אין להקב"ה גלגל, ה' להושיע מכאן או ממקום רחוק, מה להם לטרוח ולגלות לארצות ניכר, מאמינים הם בכל לב כי ישועתם קרובה תרתי משמע.

בשיטה זו נוקט מידענו ר' אהרן שבתי גלייברמן, נוהג הוא תמיד לומר הקב"ה זיכה אותי באחת עשרה אוצרות, זרע ברוך ה' בנים ובנות כשרים ויראי ה', אומנם מצווה מוטלת עלי להשיאם, אומנם שלשה שותפים באדם, כן מכיוון שברור כי השותף העיקרי בילדים היקרים הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו, אם כך הוא האחראי הבלעדי להמצאי לי את הוצאות הנישואין עבורם, על כן מה לי להתייגע בנסיעות מטלטלות ומפרכות בחוץ לארץ, סמך ובטוח אני כי לה' הישועה להשיאם בדרך כבוד גם כאן בארץ הקודש, מניסיון יכול אני להעיד שהמהלך עובד מצוין, כל פעם בצורה אחרת.

אכן על כל חתונה של כל אחד מצאצאיו, מונח לר' אהרן שבתי באמתחתו סיפור מיוחד כיצד זימן לו הקב"ה את ההוצאות הרבות, הכל בכוח האמונה וההחלטה הברורה כי השותף העיקרי בילדיו הוא אביו שבשמיים, עליו לדאוג ולהשלים לי את צורכי הנישואין, מצדי נדרשת השתדלות מסוימת בלבד, את הרוב המכריע הוא זימן לי.

בתקופה זו עומד ר' אהרן שבתי גלייברמן לפני נישואי בנו הבחור המצוין ברוך פישל, פישל'ע הוא השמיני מבין ילדיו של ר' אהרן שבתי, בחור טוב משכמו ומעלה, מתמיד ובעל מידות טובות, בשבועות אלה נכנס בשעט"ם ובקשרי שידוכים למזל טוב עב"ה הכלה המהוללה תחי' בת הרה"ג ר' מנשה מיכל אפלבוים ראש כולל 'אליבא דהלכתא', ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל. באחד הימים השיח ר' אהרן שבתי את לבו בפני ידידו הקרוב ר' זרח משה - התחייבתי בסכום גבוה ועדיין לא הגעתי לעשיית מהסכום, אני מקווה מאוד שעד זמן החתונה אוכל לעמוד בהתחייבות את כראע אני לא רואה מהי הדרך הנכונה לעשיית השתדלות להתקרב אל היעד.

- אכן נישואי ילדים, מצב לא פשוט כלל, הלא עד היום עמדת בכך בפלאי פלאות, לאחרונה שמעתי על גביר עצום בחו"ל בשם ר' אברהם נתן גוטהרציג, תורם אדיר בעיקר עבור הוצאות נישואי חתנים וכלות הוקדשו לסיוע כספי, אומנם ידוע אני כי אינך מוכן לטרוח לחו"ל, במקרה דנן אינך חייב לטוס אליו, די בהגשת מכתב מסודר על כל הפרטים וההוצאות, שליח מיוחד מטעמו שר כאן בארה"ק יבוא לבדוק את העניינים מקרוב והתרומה בע"ה תגיע, ידוע לי על כמה וכמה שנעזרו על ידו בצורה משמעותית ביותר, הוא תרם להם כמעט את כל ההוצאות, שווה לך לנסות, זו ההשתדלות שכל ששאלו.

לאחר כמה שבועות בירר ר' זרח משה אצל ידידו ר' אהרן שבתי כיצד מתקדמים העניינים האם יצא דבר מהגשת הבקשה.

- לצעורי הרב לא, הגשתי מכתב מפורט, כתבתי לו שאנו עומדים לפני נישואי הילד השמיני, עדיין מוטלים עלי חובות מנישואי הילדים הקודמים, כמעט ואין לי מאומה, פירטתי את ההוצאות מבטיל הלכשה עבור החתן באופן מכובד, בגדי שבת ובגדי חול כנהוג, הוצאות ליל החתונה המרובות, ההוצאות השוטפות הנלוות לפני ואחרי, מתנות לכלה, שבת איפור, הוצאות נסיעות, ועוד, הסברתי כל דבר לפרוטרוט, העברתי את בקשתי וציפיתי למענה. - נו...! ומה התקדם בנושא?

יעתר אל אלוה-ה ירצהו (חלק ב')

תקציר חלק א' מגיליון הקודם: בולן מלך כוזר החליט לחזור בתשובה וגורל מלכותו את כל בני הממלכה, אכן פשטו פלוגות המלך לעיירה בה גר אחשתאל הזקן והוא רועה בעוד כל בני העיירה שרויים בנחל בנחל דגור.

אז הגיע תורו של אחשתאל הזקן. הוא צעד קדימה בקומה זקופה ובפנים רגועות. השר הביטי בו בדלול "גם אתה, זקן ערל, סופך הגיע". "סלח לי, אדוני השר!" אמר אחשתאל בשלווה, "אך חלה כאן טעות. הגזירה של המלך אינה חלה עלי בשום אופן." "מה?" קרא השר בכעס. "האם אתה מנסה להתחכם? האם אינך תושב הממלכה הזו?" "אני תושב נאמן למלך, ענה הזקן, "אך המלך גזר גזירות מוות על הערלים, ואני אינני בכלל הערלים".

בפקודת השר, בדקו השומרים את תעודת הזקן. הם חזרו אל השר פניה מופתעות ונבוכות. "אדוני השר, הזקן צודק, הוא אינו ערל והוא מחזיק בתעודה המעידה על מילתו ע"י מוהל יהודי בקצה הממלכה. הוא מהול לחלוטין".

השר נדהם. הוא הביט בזקן ושאל: "כיצד זה ייתכן? הרי כל בני העיירה כשאר בני הממלכה הזו ידועים כערלים מדורי דורות!"

ענה לו אחשתאל הפיקח: "אמת בדברך, אדוני השר. עד לפני ימים ספורים אכן הייתי ערל. והגזירה היית מונחת על צווארי. אך כאשר שמעתי את דבר המלך, הבנתי שהמלך שונא את הערלה. מיהרתי חיש ובחריצות שנית את מצבי. מלתי את עצמי, כעת, ברגע זה, אינני ערל עוד. חוק המלך קובע שיש להורג את הערלים. אך אני איש אחר, אני מהול. החוק אינו מדבר עלי".

השר הביטי במגילת המלך, קרא שוב את הלשון המדויקת. ולא יכול היה שלא להעריך את חכמתו של הזקן. "צדקת, זקן חכם" - אמר השר. "הגזירה אכן הייתה עליו כשהיית ערל. את מה שמלתי את עצמך, יצאת מכלל הגזירה. הוא חופשי ללכת לביתו".

אחשתאל הזקן ניצל מן המוות בוודאי. בעוד חבריו שנותרו בעורלתם ובכו על מור גורלם מבלי להבין שהמפתח להצלה נמצא בידם. הובילו אל מותם.

קוראים נכבדים!

ממלכת כוזר אכן הייתה קיימת (בערך בשנות ד'ת' - 740 למס'). על כך מעיד רבי יהודה הלוי בספרו הכוזרי, אך מעשה הגזירה לא היה ולא נברא. נועד הוא אך ללמד דעת. על דרך המשל אשר מביאו בעל העיקרים. והוא כעין "מלך שזר על כל הערלים שבמדינה פלוגתי שיהרגו את שינתן לכל אחד ככר זהב. ועמד אחד מהם ונימול, שששתנה בלי ספק הגזירה. והיא תבטל מעליו לרע או לטוב כפי ההכנה שנתחדשה בשר ההוא". המשל נועד לבאר את אחד השאלות והיסודות העומקים ביותר בקשר לעבודת התפילה.

במאמרו בגיליון הקודם העלנו שאלה על דבר תועלת התפילה בכלל את רוע הגזירה. הכיצד היא פועלת? אם נגזרה הגזירה לטוב, מדוע צריך גם את התפילה, ואם נגזרה לרעה, הרי "אני ה' לא שנית" כיצד מועילה התפילה לשינוי במעלל המלך.

הטעות היסודית של השאלה - מסביר בעל העיקרים, נובעת מכך שהם שוים שהגזירה האלוקית היא גזירה "אישית" "שמית" מוחלטת. כלומר נגזר על "אדובן בן שמעון" הספציפי שימות או שיחלה, ללא קשר למצבו הרוחני.

אולם, לא זהו אופן ההשגחה האלוקית. הגזירה העליונה אינה חלה על האדם בשל שמו הפרטי, אלא חלה על הדרגה והקומה הרוחנית שבה האדם נמצא באותו רגע.

השם יתברך, בצדק ובמשפט, גוזר גזירה על אדם באשר הוא שם. בהתאם למצבו הנוכחי שבו הוא עומד כרגע, אם הוא נמצא בדרגת רשעות וריחוק רוחני, עליו נגזר שייפגע מן המזיקים או ממידת הדין. על אדם שנמצא בדרגת צדקות קרבה ואמונה בבורא ית', נגזר שיקבל שפע וברכה במסגרת רוחנית.

כאשר אדם נמצא בדרגה נמוכה ונגזרה עליו גזירה רעה, וזוהי הולך ומתפצל מעומק חלב. ממה קורה בזמן התפילה? התפילה אינה "משכנת" כביכול את השם ית' לטובת אדם ודעתו לא חוזקת ח'". כי הרי "אני ה' לא שנית". אלא כי כן, בהתאם היא תפילה פנימי אדיר של התבוננות, של הכנעה, של בדיקות בבורא והכרה האלוף האדם, שהיא משנה את האדם הכנעה, כעת הוא אינו עוד בדרגתו הקודמת אשר עליה חל גזר דינו. הוא בדרגה רוחנית חדשה אשר עליה שם גזר דין נפרדים ושונים.

בזמן שהאדם עומד בתפילה אמיתית, הוא משתנה מהקצה אל הקצה. הוא מנתק את עצמו מן החומריות, הוא מתדבק בקל חי אשר אותו הוא משבח ומאריך בשירות ותשבחות. הוא מתעלה לדרגה רוחנית חדשה. הוא מפרך את נפשו, משנה את קומתו הרוחנית, ונהפך פשוט כמשמעו לאיש אחא! (להרחבת העניין ניתן לעיין בדברי המהר"ל בנתיבות עולם - נתיבות השבועה פ"ה).

כעת בני אדם הנמשל למשל המלך בכור, המלך בולן גור מוות על הערלים. הוא לא גור מוות על אחשתאל הזקן בשל היותו "אחשתאל", כל עוד אחשתאל היה ערל. הגזירה חלה עליו. אך ברגע שאחשתאל מל את עצמו, הוא הפך למהול. כאשר הגיעו השומרים, הגזירה על הערלים עדיין הייתה בתוקפה המלא, שום דבר ברצון המלך לא השתנה! אבל הגזירה לא חלה על אחשתאל, כי אחשתאל כבר אינו ערל. הוא יצא מכלל המעמד שעליו נגזרה הגזירה.

זהו בדיקת סוד התפילה המעבירה את רוע הגזירה!

הגזירה העליונה של הדין נשארה בעינה, חוקי הצדק האלוקי וגזירת המלך אשר "אני ה' לא שנית" לא השתנו ולא זוהי מליצות, הרוצח האלוקי נותר מוחלט בלתי משתנה. אולם, האדם בתפילה משתנה בעצמו! בעוד שקודם התפילה הוא היה "ערל רוחנית" אדם רשע, שביצע דברי רשע נגד מלכו ובוראו, שעליו נגזר הדין, הרי שלאחר התפילה, על ידי הזעקה, התשובה והבקשה, הוא הסיר את ערלת לבבו והפך לאדם מהול

צדיק וקרוה אל השי"ת. כאשר מידת הדין באה לבצע את הגזירה, היא מחפשת את האדם הרשע שעליו נגזרה הגזירה, אך היא אינה מוצאת אותו! במקומו עומד כעת אדם אחר לגמרי, דן וטורח, ממלא, הגזירה פוקעת ממנו מאלה, והוא זוכה לישועה ולהצלה, מבלי שנוצר שום שינוי ברצון האלוקי המוחלט, אך הוא אשר עבר ע"י תפילתו שינוי מן הקצה לקצה.

ממשיך רבי יוסף אלבו ומביא דוגמא לכך מדברי איוב וחבריו אשר ענו לו, איוב, בתוך תיאורו את הנהגת העולם ואת קובלתו על שגשוגם של הרשעים, מתאר את המונולוג הפנימי ואת השאלה של אותם אפיקורסים אשר טוענים כי הגזירה והתפילה הם "חומר גמל".

"מדוע רשעים יחיו עתה? גם גברו חיל? זרעם נכון לפניך? עינם וצאצאיהם לעיניהם?" ויאמר לו-ל' סוד ממנו ודעת דרךך לא חפצנו. קוה ש'ד' כי נעבדך ומה נועיל כי נפגע בך?" (איוב כ"א, ז'-טו)

בפסוקים אלו חושף איוב את הושרש לטענת הפסיה של הרשעים, הרשעים מביטים על העולם ורואים שהם מצליחים, מתוך כך הם מפתחים תיאוריה שלמה המצדיקה את המשך רשעותם ואת זלזולם בעבודת השם ובתפילה, כבר נגזרה הגזירה אך "ומה נועיל כי נפגע בו".

מה נועיל כי נפגע באלו? [אין צורך לדרוש את תפילה]. הרשעים בימי איוב החזיקו בדיקו באותה תפיסה אפיקורסית שגויה. הם חשבו שאיך שגזר על האדם דבר מה, בין לטובה ובין לרעה, אי אפשר שיתבטל בשום צד ובשום אופן.

כאלו גם הם נמשך לחטא ולעשות הרע בעיניו. שהרי הגזירה כבר נחתמה. ואם הוא יגזור עליו רעה, שום תפילה או עבודה לא יועילו לבטל את רצונו הבלתי משתנה "ומה נועיל כי נפגע בו". מתוך מחשבה זו, הם חסידים את המסקנה הנוראה "סוד ממנו ודעת דרךך לא חפצנו".

אל מול תפיסתם המעוותת של הרשעים, ואל מול תלונותיו של איוב, מתייצב אליהו הבודד, הצעיר שבחבריו, ומציג את התפיסה האמיתית, התורתית העמוקה והיסודית בדבר מהות התפילה.

אליהו פונה לאיוב ומבאר לו כיצד פועלת גזר הדין, וכיצד האדם יכול להיושע גם מן המצבים הקשים ביותר אם רק יבין את סוד השתנות האדם עצמו. אליהו אומר: "אם אתה הכינות לבך ופרשת אליו כפיך, אם און בידך הריחקה ואל תשכן באהלך עולה, כי אז תשא פניך ממום וקיי"ץ מצק ולא תירא." (איוב י"א, י"ג-ט')

האדם עצמו, אליהו אומר, "אם אתה הכינות לבך ופרשת אליו כפיך, אם תהליך של אליהו מציג, המראה כיצד התפילה והמעשה משנים את הדין מעל ראש האדם, בהיותו והואדם עצמו השתנה.

אין אתה הכינות לבך" - השלב הראשון הוא הכנת הלב. האדם אינו יכול לבוא לתפילה מתוך שגרה או כמצוות אנשים מלומדה, עליו להכין את הלב, "איזו היא עבודה שלבב זו היא תפילה" זוהי הפעולה הראשונית להכין את הלב ואת המוח לתפילה. "ופרשת אליו כפיך" - לאחר הכנת הלב, מגיע שלב התפילה המעשית, פריסת הכפי"ם אל השם, התפילה הזו, הנובעת מלבב מוכן ומזוכך, אינה סתם אמירת מילים, אלא היא צינור שדרוך האדם שורף את נפשו ומחבר את קיומו הנמוך אל מקור החיים העליון, "אם און בידך הריחקה" - אליהו מציג מהות התפילה הייבית להיות מלווה במעשה חרטה, של רצון בשינוי, אם יש עוון ואון בידך, הריחקה מיד!

כאן נאמר היסוד והושרש "כי אז תשא פניך ממום" מהי התוצאה של שלוש השלבים הללו? התוצאה היא דרמטית, "כי אז תשא פניך ממום" המום שהוא העוון, הטומאה, והערלה שהייתה בך ושבגללה נגזרה הגזירה, נדחק והוא מתמן העוון כבר לא שייך אליך, המום שהיה חלק מזוהרתו נהיה נעלם, אתה איש חדש עכשיו, פניך נשאו הלאה מן המום.

כאשר העוון נדחק ממך, אומר אליהו, אתה הופך לבן אדם אחר לגמרי, קומתך השתנתה. הדרגה הרוחנית שלך אינה למקום גבוה, מקום שבו הגזירה הישנה כבר אינה רלוונטית ואינה יכולה לשלוט בך. אתה נהיה "מצק ולא תירא" חסין מפני מידת הדין, משום שמידת הדין פועלת על הרשע, ואתה כבר אינך רשע, היא פועלת על הערל, ואתה כבר נימולת בלבבך ובמעיניך.

אם נקבץ את כל חלקי המאמר, מסיפור המהפך של המלך בולן בכוזר ופסקותיו של אחשתאל הזקן, דרך שרשיית העובדות של בעל העיקרים והכוזרי, ועד לטענות של רשעי איוב ותשובתו הניצחת של אליהו, נגלה השקפת עולם חדשה יסודית ומתוחזקת, על אודות כוחה של התפילה שמסוגלת להפוך את האדם לאיש אחר, זהו חידוש עצום ורב ערך בעבור האדם המבקש את ה', הוא מגיע לחודש אלו ימים הנוראים הק' ותהיה חילת ישינה דרכי, התשובה היא כי ישנה דרך פשוטה להשתנות, להיות אדם אחר, שובת לבב התפילה האדם יכול להפוך לאיש קדוש וצדיק, אדם שבו לא יכולה לשלוט מידת הדין שחלה עליו בעודו חוטא, באמצעות התפילה ניתן להגיע למדרגה של "נתתי לבס לבך ח'וש ורוח חדשה" ויחיה בקרבכם ויחיה את לב האבן מבשרכם" (יחזקאל ל"ו, כ').

ברגע שהאדם מעורר ליבו לבן ועומד בתפילה בהשתפכות הנפש אזי בכוחו להפוך לאיש אחר, חדש ושונה, כענין מה שכתב הרמב"ם בהל' תשובה (פ"ז ה"ו) "אמש היה זה שנאי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד". וע"י התפילה משתנה קומתו הדין, הדין החוטא של אמש, הוא מתרחק מחטאו ומרחיק את העוון מידיו. שומרי מעצמו את בגדי הערל ולבשו בגדי מלכות של אדם חדש. הוא מתעלה בדרגתו, משנה את קומתו, וניצל מן המיצרים.

התפילה משנה את האדם. ע"ד מה שפירש רבי יוסף אלבו ניתן לפרש גם מקרא שכתוב (איוב ל"ג כ"ו) "יעתר אל אלוה-ה", היינו לאחר שאדם עומד בתפילה ובתחנונים לפני השי"ת - "יעתר אל אלוה-ה", הרי קומתו עולה ומתעלה כאמור, הוא אינו אותו החוטא של אמש, אזי "ירצהו" הקב"ה רוצה בו ובעבודתו, היום הוא אהוב ונחמד וקרוב וידיד.

מאת: "הכותב", אלעד ת"ן

הספר מבט אל התפילה

היוצא לנו מזה, אדם שעושה חשבון נפש בסיום השנה, בדעתו להתחנך ולהתקדם בעלייה בעבודת השי"ת בכל תחום ונושא של השוא, מיד עולים לנגדו מחשבות מה לי ולקבלה טובה חדשה, הלא לא הצלחתי לעמוד באלו זה כמה וכמה שנים, כאמור, אלה מחשבות היצר שכל מטרתו להוריד ולהשפיל ולמנוע את האדם מעבודתו ומתקדמותו, מכבים בלבו באטצלה של אמת ההוריים שקריים שלא זו והתקדם במאומה בתחילת השנה הקודמת, אך מלבד כל זאת, עלינו לזכור כי יש כאן כפיות טובה עצומה כלפי הקב"ה של שעמד וסייע לנו לעמוד כמה וכמה פעמים כנגד ההרגל הטבעי, עמד בריצון כנגד היצר להתגבר בליו.

לקראת סיום השנה קראנו בתורה בפר' כי תבוא, בפרשה זו למדנו על מצוות "יודי מעשרות", עומד יהודי בבית המקדש ואומר את הדברים הבאים: "בְּעֶרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבֵּית וּגו' לֹא עֲבַדְתִּי מִמֶּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שִׁכַּחְתִּי... שְׁמַעְתִּי בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי. מִצְוָה זוּ מְעוּרַרְת מִמֶּנִּי אֲדִירָה וּפְלֵא עֲצוּם, וְכִי יִיתָכֵן שֶׁהַתּוֹרָה מִצְוָה עַל יְהוּדִי לְהִתְפַּאֵר וּלְהִתְהַדָּר בִּמְעֻשָׁיו, עַד לְדִרְגָּה גְּבוּהָה בֵּיתָר שֶׁל 'עֲשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי, בִּיאֻרִים שׁוֹנִים נֶאֱמָרוּ בּוֹה, אֲךָ מֵה שְׁנֵדָה פְּשוּט בֵּיתָר, כֹּאשֶׁר אָדָם אֵכָן זֹכֶה לְקִיָּם אֶת מִצְוֹת הַבּוֹרָא כְּהִלְכָתָן וּבְהִידוּרָן, וְדֹאִי שֶׁאֵין כֵּן שׁוֹם מְקוֹם לְהִתִּיירָה ח'ו, לֹא צִוּוּהָ הַתּוֹרָה שֶׁיִּלָּךְ הָאָדָם וְיִפְרֹסֶם מְעֻשֵׁי הַטּוֹבוֹים בִּרְאֵשׁ כֵּן חוֹצוֹת, אֲמַנֵּם כֵּן, זֶהוּ חִיבוֹ שֶׁהָאָדָם בְּשַׁעָה זֹז: זְאֻמֶּרְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּעֶרְתִּי הַקֹּדֶשׁ וּגו', תֵּן תּוֹדָה וּשְׁבַח לַה' אֱלֹהֶיךָ עַל הַזְכוּת הַגְּדוּלָה שֶׁנִּפְלָה בְּחִלְקֶךָ שֶׁזִּכִּיתָ אֶתְּהָ אֶתְּהָ הַשֹּׁפֵל לְקִיָּם אֶת מִצְוֹת הַבּוֹרָא ית', הִכָּר נָא בְּחִסְדֵי הַבּוֹרָא שֶׁזִּיכָה אֲחוּרֵי בְּדָבָרִים כְּבִידִים וְעֲצוּמִים אֵלֶּה, וְהִנֵּהגָה זֶה וּתְבִיאֵה אוֹתוֹת לְשִׁאֻף עוֹד וְעוֹד לִזְכוּת שׁוֹב וּלְקִיָּם רִצּוֹן הַבּוֹרָא יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הִיפֵךְ עֲצַת הַיֵּצֶר הַנּוֹתָן תְּחוּשָׁה מְרָה בָּאָדָם מִטַּעֲפֵט שֶׁל אִמָּת צְרוּפָה, מֵה הֵנָּה שׁוּוֹה, לֹא עֲשִׂיתָ מֵאוֹמָה וְאֵינְךָ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּלוֹם, חָבֵל עַל הַמֵּאֻמָּץ לִנְסוֹת שׁוֹב, מֵה לֵךְ לִקְבֹּל עַל עֲצֻמָּךְ שׁוֹב וּלְפִיּוֹל לְאַחֵר מִכֵּן, כֹּל זֹאת בָּאָה הַתּוֹרָה הֵךְ לְהַקְעִי.

כאן ישאל השואל, והלאו כך אנו אומרים בתחילת הסליחות 'לא בְּחֶסֶד וְלֹא בְּמַעֲשִׂים בָּאנוּ לִפְנֵיךָ, כְּדִלִים וְכָרִשִׁים פָּקַדְנוּ דְלִתֶיךָ, כֹּל' לָעֵשֶׁנו כְּאוֹמָה, אֵין בְּזֵה שׁוֹם סְתִירָה לְכֹל הָאִמּוֹר, וְדֹאִי וּפְשׁוֹט כֹּאשֶׁר בָּאִים אֲנִי לִבְקֵשׁ בְּעֵדוֹת מִחִילָה סְלִיחָה וְכִפּוּרָה, שֶׁנֶּה טוֹבָה מִמֶּנִּי וְכָל מִשְׁלָלוֹת לִבְנוֹ לְטוֹבָה, אֵין אֲנִי בָּאִים בְּכַח מְעֻשִׁי, מִמֶּרְקָא שֶׁכְּתוּב 'אֵם צְדָקָה מֵה תִתֵּן לוֹ אִם מֵה מִיָּדְךָ יִקָּח', אֲךָ לִצַּד לִכֵּן זֹאת וְדֹאִי שֶׁיֵּשׁ לָנוּ לְהוֹדוֹת לְהַכִּיר בְּטוֹבַת הַקֶּב"ה עַל שִׁזִּיכָה אוֹתוֹנוּ לַעֲשׂוֹת רִצּוֹנוּ וּלְעַבְדוֹ בְּלִבָּב שֶׁלֵּם.

ח'ל תקנו בסיום השנה לקרוא בפר' כי תבוא, הטעם כד' ש'תכלה שְׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ, הַפְּשׁוּטוֹת הָאֵין עַל קִרְיָאֵת הַקִּלְלוֹת וְהַתּוֹכַחָה הַכְּתוּבִים בְּפֶ' כי תבוא, כִּי לִעֲנִינִנו יִתֵּן לִמּוֹר 'קִלְלָה' הִיא מִלְשׁוֹן קִלּוֹן, בִּיזוֹ וְהַשְׁפֵּלָה [כְּנֹאֵמֶר בְּמִפְרָשִׁים], לְקִרְיָאֵת הַשְּׁנָה הַחֲדָשָׁה עַלִּינוּ לְחַדְלוֹת לְהַפְסִיק לְקַלֵּל - לְבָזוֹת וּלְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצֻמָּנוּ, שֶׁלֵּא עֲשִׂינוּ מֵאוֹמָה וּמְעֻשִׁי אֵינֵם שׁוֹיִים וְדוֹצִיִּים כִּלְל, תּוֹצְאוֹת מִחֲשָׁבוֹת וְהַרְהוּרִים אֵלוֹ אֵינֵם מְבִיאִים לְשׁוֹם תְּקִדּוֹת וּמִצְוֹת עִלְיָה אֵלָּא עַל דַּ הַהֶפְךָ, מִלְבָּד זֹאת יֵשׁ כֵּן כִּפּוּיֹת טוֹבָה חִלְיָה בְּטוֹבַת הַשִּׁי"ת עַל שִׁזִּיכָה אוֹתוֹנוּ לְקִיָּם מִצְוֹתָיו, לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹנוּ לְהִישָׁמֵר מִמַּכְשׁוֹל, מַעֲתָה עַלִּינוּ לַעֲשׂוֹת בְּדֶרֶךְ שֶׁל 'תַּחֲלֵל שְׁנָה וּבְרִכּוֹתֶיהָ' - כְּלוֹמֵר לְבָרֵךְ לְהוֹדוֹת לַשִּׁי"ת עַל הַתַּחֲלֵל הַטּוֹב שֶׁזִּכִּינוּ לְקִיָּם וּלְשׁוֹמֵר מִצְוֹתָיו, כִּי אֲנִי אֲוֹמְרִים בְּכֹל בּוֹקֵר 'לִפְנֵיךָ אֲנִיחָנוּ חַיִּים לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְשַׁבַּח לְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וּלְתֵּן שְׁבַח וְהוֹדָיָה לְשִׁמְךָ, אֲשֶׁרִּינוּ מִפֶּה טוֹב חֲסִידִים וְמֵה נְעִיִם וְנִזְרָנוּ מֵה יָפֵה יִרְשָׁתְנוּ, אֲשֶׁרִּינוּ כְּשֶׁאֵנִי מְשִׁכְמִים וּמְעִרְבִים בְּכָתִי כְּנִסְיוֹת וּבְכָתִי מִדְּרָשׁוֹת וְכו', כְּמוֹ כֵּן אֲשֶׁרִּינוּ שֶׁזִּכִּינוּ לְשׁוֹמֵר אֶת פִּינוּ בְּקִדּוּשׁ הַתְּפִילָּה.

כמוכן ופשוט, שאין לנו מסופקים במה שעשינו עד הנה, אנו שואפים ומייחלים ומקווים לעלות עוד ועוד בעלייה בתורה ויראת שמיים יותר ויותר, מבקשים ומתחננים אנו לפני אבינו שבשמיים, שבשנה זו הבאנו עלינו לטובה נזכה יותר לעשות רצונו יתברך, לשמור על קדושת התפילה ומורא מקדש בשלימות, לקדש שמו יתברך ברבים תמיד ולקיים כל מצוותיו בשמחה באמת ובתמים ובלב שלם.

גיליון זה נתרם ע"י

הבה"ח מדרכי ווייס הי"ו

להצלחה וברכה בכל מילי דמיטב

ולזכות הרה"ח ר' משה חיים בן שיינדל הי"ו

לרפואה שלימה בתושי"ח במהרה

יו"ל ע"י מערכת 'שומרי מצוות ומעשרות'

לחיווך והתעוררות בעניין שמירת הדיבור בשעת התפילה

הזכויות הרבות נתונות למעתיקים והמפיצים לזכות את הרבים

פקס: 03-6180410 • דוא"ל: shmh5775@gmail.com

צידיה לדרך

בימים הנוראים הנה מפציר וממתחן 'ובכן יתקדש שמך', 'ובכן תן פחדך', 'מלך על כל העולם כולו', זועק 'המלך', אתה ממליך את מלך מלכי המלכים על כל העולם, השם והזהר שלא לעשות חיללה בְּדָרִים הַנוֹגְדִים לְקִבְלָה עַל מַלְכוּת שְׁמִיָּם, קַבֵּל עַל עֲצֻמָּתְךָ בְּקִבְלָה מְחֻלָּטָה לְשִׁמּוֹר עַל כְּבוֹד שְׁמִיָּם בְּשִׁמְרֵית מוֹרָא מְקֻשָּׁה וְזִהְרֹת מְשִׁיחָה בְּשַׁעַת הַתַּחֲלָה, בְּכָךְ אֵתָה נוֹתֵן חֲלֻקֶךָ לְהַמְלִיךְ אֶת הַמֶּלֶךְ וּלְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ, מִלְבָּד הוֹסֵפֶת זְכוּיֹת עֲצוּמוֹת לְזְכוּת בְּדִין בְּעַזָּה לְשִׁנָּה טוֹבָה וּמִתּוֹקָה.